

GÖRÜŞLER / OPINIONS

Akademik Dergiler, Editörlüğü İlgilendiren Sorunları ve “Bilgi Dünyası”*

Academic Journals, Their Editorial Problems And “Information World”

Aytaç YILDIZELİ**

“Sözcükler, sözcükler, sözcükler”; Polinus’un Hamlet’e ne kuduğunu sorduğunda aldığı cevap. Masum gibi gözükyorlar değil mi? Fakat kadınları ve erkekleri mahvedebilir, daha da ötesi devletleri yıkabilir, korkunç savaşlar başlatabilir, arkadaşlıkları bozabilir, aileleri yıkabilir, sevgilileri ayırabilir ve suçluları ve masumları ağır cezalara itebilir.

Veya tabii ki kahramanlıklar doğurabilir, güzellikler yaratabilir, mutluluk yayabilir, öğretiyeye yol açabilir, acılı insanı rahatlatılabilir ve gerçek kahkahayı teşvik edebilir.

Bernard Levin

The Times Eylül 92,10: 2-3 Sütun

Öz

Bu çalışmada, Türkiye’de Sosyal Bilimler alanında yayınlanan akademik dergilerdeki, dergi editörlüğünü ilgilendiren sorunlar ele alınmaktadır. Sonra, sözkonusu sorunların üstesinden gelinebilmesi için, özellikle Bilgi Dünyası dergisi için geçerli kılınmış olan birtakım ilkeler ve öneriler dikkate sunulmaktadır.

Anahtar sözcükler: Bilgi Dünyası, Editoryal sorunlar, Bilimsel dergiler, Hakemli süreli yayınlar

Abstract

Frequently occurring problems of Turkish social science learned journals, which were especially the concern of the editorial boards were extensively taken into consideration. Thereafter, suggestions for their solutions with special reference to the practice of Journal “Information World”- were forwarded.

Keywords: Information World, Editorial problems, Scientific journals, Refereed journals

* Bu çalışma, 26 Kasım 2010 tarihinde Ankara’da gerçekleştirilen “Ulusal Akademik Yayıncılık 2010-5. Ulusal Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık Kurultayı”nda “Ticari ve ŞTK Dergilerinin Sorunları : Bilgi Dünyası Dergisi” adıyla sözlü olarak sunulmuştur.

** Baş Editör; Bilgi Dünyası (aytac@unak.org.tr, aytaacyildizeli@gmail.com)

Giriş

Sözcüklerin yanlış kullanımı, yazar tarafından verilmek istenen çok önemli mesajların doğru anlaşılmasını güç hale getirebilir. Öyleki bilimsel bir makalenin bazı kısımlarını tam anlamıyla anlayabilmek için metnin iki ya da üç kez okunması gerekebilir. Yazının anlaşılabilir olması yeterli değildir, önemli olan kavram karışıklığı ya da yanlış anlamlar çıkarılmasının önlenmesidir. Okuyucularına doğru ve nitelikli metinler sunma görevi yüklenen ve tüm içerikten sorumlu olan dergi editörlerine bu konuda çok önemli görevler düşmektedir. Araştırma verilerinin makale biçimine dönüştürülerek, yayınlanmaya değer biçimde sunulması ne denli önemli ise, makalenin doğru ve geçerli olabilmesi için eksiksiz bibliyografik bilgilerle hakemlerin denetiminden geçirilerek, ilgili araştırmanın yaygınlaşmasını, paylaşılmasını ve etkin bir biçimde yararlanmasını sağlamak da o derece önemlidir. Bu nedenlerle editörlük birçok nitelik gerektiren zor bir görevdir. Bunun yanı sıra editörlerin, doğru karar verebilmesi, uygun makaleyi doğru bir biçimde yayınlayabilmesi için araştırmacılara, dergi yöneticilerine, araştırma ortamına, hakemlere ve okuyuculara da belli sorumluluklar düşmektedir. Bu süreç, ancak yazarlar (araştırmacılar, araştırma kurumları), editörler, hakemler ve yayıncıların işbirliği ve ortaklaşa titiz çalışmaları sayesinde yürütülebilir. Ayrıca editörler, yayınlanacak makalelerin doğru ve geçerli olduğu konusunda okuyucularına güvence verebilmek açısından tarafsız, aynı zamanda konusunda bilgili, uzmanlaşmış danışmanlar seçilmesine de büyük özen göstererek başarılı olabilir.

Editörlerin önemli sorumluluklarından birisi de, ciddi biçimde hakem denetiminden geçirilerek yayına kabul edilen makalelerin, sadece bilimsel değeri ve alana katkısı nedeniyle yayınlanacağına güvencesini vermek zorunluluğudur. Bunun yanı sıra, yayına kabul edilme aşamasında tereddüt edilen makaleler için belirleyici son kararı editör vereceğinden, editörün konusunda bilgili, yenilikçi, literatüre hâkim ve en son gelişmeleri yakından izleyen birisi olması derginin saygınlığının artmasında çok önemli rol oynar. Çünkü yayınlanacak çalışmaların halen var olan bilgilere katkısı, öne sürdüğü hipotezler ve bunların tutarlılığı, test edilebilirliği ve tekrarlanabilirliği gibi belli özelliklere sahip olup olmadığını denetleyecek kişi yine editördür. Ayrıca editörler derginin bilimsel standardından da sorumludur ve derginin kalitesini belirleyen en önemli kişidir. Editörlerin, editöryal gruba ve danışmanlara güvenmesi derginin başarılarını olumlu yönde etkileyecektir. Şunu unutmamak gerekir ki, editörlerin en çok dikkat edebilecekleri konu, etik ilkeleridir. Yayın ilkeleri ile ilgili belli yaklaşımların dikkatle izlenmesi gereklidir ve tüm etik ilkeleri editörlerin sorumluluğundadır. Başarılı bir editör olabilmek için öncelikle iyi bir okuyucu olmak gerektiği ise unutulmamalıdır.

Editörlerin sorumlulukları ve yetkileri şöyle özetlenebilir:

- ◊ Öncelikle, editörlerin bağımsızlıklarını ve hiçbir baskıya boyun eğmeden çalışmalarını sürdürebileceklerinin garanti altına alınması gerekmektedir.
- ◊ Editörler işle ilgili önemli kararları alma yetkisine sahip olmalı ve kararların arkasında durmalıdırlar.

- ◇ Editörlerin en önemli sorumluluğunun okuyucularına karşı olduğu unutulmamalıdır.
- ◇ Teknoloji ve bilimin hızlı gelişimine paralel olarak okuyucuların beklentilerini doğru biçimde saptamalıdır.
- ◇ Editöryal değerlendirme sürecinde hiçbir etki altında kalmadan, objektif ve bağımsız karar verebilmelidirler.
- ◇ Derginin içeriğinden ve makale çeşitlerinden sorumlu olan editörler, derginin içeriğini belirlemede tam yetkili olmalıdır.
- ◇ Dergiyi yayına hazırlamak, danışmanlara göndermek, ret ve kabul işlemlerini yürütmek, bunları titizlikle zamanında izlemek ve sürekliliğini sağlamak için çaba göstermek zorundadırlar.
- ◇ Yayın politikası, yazarlara bilgiler (notlar), diğer açıklayıcı ve aydınlatıcı tüm kılavuzları yayınlamalı ve günün şartlarına uygun olarak bunları güncellemelidirler.
- ◇ Vizyon sahibi olup geleceği şekillendirebilmelidir. Bu kapsamda derginin geleceğine yönelik planlar yapmalı, gerektiği durumlarda bu planları ve yayın politikasını gözden geçirerek, uygun durumları yenileyebilmelidir.
- ◇ Editörlerin görevlerini ve sorumluluklarını herhangi bir şekilde etkileyecek kişisel, ekonomik veya politik bağlantıları olmamalıdır. Editör bağımsızlığı kavramı, editörler tarafından kararlılıkla ve hatta pozisyonlarını tehlikeye atma pahasına korunmalıdır.
- ◇ Reklamlar konusunda çok hassas davranmalı, reklamların gerek tasarım, gerekse görsel açıdan içeriğe aykırı olmamasına dikkat etmelidir.
- ◇ Makalelerin değerlendirme sürecinde yazım ve diğer hataların giderilmesi için düzenlemeler ve mekanizmalar gerçekleştirmek için işletmelerle işbirliği yapmalıdır.
- ◇ Etik ilkeleri çerçevesinde dergilerin denetlenmesini sağlamalıdır.
- ◇ Editör ve editöryal grup için haklarını ve görevlerini açıkça belirleyen yazılı metinlerin oluşturulmasını sağlamalıdır.
- ◇ Editörler derginin ticari başarısını düşünerek değil, çalışmanın doğruluğunu ve okuyucuları açısından önemini dikkate alarak kararlarını vermelidirler.
- ◇ Hakeme gönderilen metinlerde yazarın, hakem görüşlerinin yazara iletilmesinde ise hakem kimliğinin gizliliği konusunda güvence sağlamalıdır.

İyi bir editör nasıl olmalıdır:

- ◇ Bilimsel yayıncılık sektörünün işlevi, yanlışları en aza indirilmiş ve yol gösterici bilimsel yayınların üretilmesidir. O halde bilimsel yayıncılıkta en önemli kalite etmeni editör grubudur.
- ◇ Editörler aktif çalışan bilim insanları olmalı; alanındaki literatürü yakından izlemeli ve literatür diline hakim olmalıdır.

- ◇ Şunu hiç akıldan çıkarmamak gerekir ki, editörlerin temel görevlerinden birisi de bilimsel ve yayın etiği kavramının korunmasıdır. Bu nedenle kabul edilmiş bilimsel yayın etik kurallarına uyulmasının en önemli izleyicisi olmalıdırlar.
- ◇ Dergileri “saygın” hale getirmek ve bunu sürdürebilmek büyük özveri isteyen kapsamlı bir eylemdir. Bu çerçevede derginin düzenli aralıklarla içeriklerinin doğru ve nitelikli biçimde yayımlanması için çaba harcamalıdır.
- ◇ Bir yayının, bilimsel ortamda yalnızca ana metni ile yer alırsa yeterli iletişim etkinliğini kavuşamaz. Bu yüzden, yayının içerik ve yazılış biçimleri uluslararası standartlarla belirlenmiş olan özün, dizin terimlerinin, başlığın, tabloların, şekillerin, eklerin, dipnotlarının ve kaynakçanın da denetlenmesi gereklidir. Bu süreçte editör, hem bir organizatör, hem bizzat inceleyen olarak büyük sorumluluklar alır. Diğer bir deyişle iyi bir editör, dergi tasarımında matbaacı ve grafikerle tartışabilecek kadar dizgi ve grafikten anlayan, öz, anahtar sözcük ve dizin hazırlamada bir kütüphaneci kadar ayrıntıya inebilen; bilimsel içerik hatalarını fark edebilme, hatta düzeltebilme yönünden deneyimli bir konu uzmanı, gramere ve yazım diline hâkim bir dilbilimci gibi olmalıdır.
- ◇ Editörler, yasalar karşısında metnin yaratabileceği bazı mağduriyetleri önlenabilir şekilde yeterli hukuk bilgisine sahip olmalıdır. Özellikle sosyal bilimlerdeki editörlerin böyle bir özelliğe sahip olması gerekmektedir.
- ◇ Editörler, editöryal çalışmalarında düzenli, titiz, ön yargılardan uzak, adil olmalı ve editörlük işlerine ayırabileceği zamanı iyi kullanmalıdır.
- ◇ Editör grubu, yazarlar ve diğer katkıda bulunanlarla iyi bir iletişim ortamı kurabilmeli, bunun için sabır, tolerans, nezaket ve işbirliğine yatkınlık gibi kişilik niteliklere sahip olmalıdır.
- ◇ Yayıncılık ekip işidir, her türlü kararda tarafsız olarak mantık ve kurallar çerçevesinde işlerin yürütülmesi editörlerce sağlanmalıdır.
- ◇ Bilimsel yayın dünyası hareketli ve bir anlamda karşılaştırmalı, yarışmalı bir ortamdır. Editörler genellikle ilginç yazılar yayımlayarak daha fazla kişinin ilgisini çekmeye çalışmalıdır.
- ◇ Editörler, genç araştırmacıları çalışmalarını yayınlama konusunda yönlendirmeli, desteklemeli ve yüreklendirmelidir.
- ◇ Bazı editörler, çalışmalarını gönüllülük bazında yürütür ve çabalarının sonucunda görecekları ve alacakları manevi tatmin onları mutlandırır.

Bilgi Dünyası Dergisi

BİLGİ DÜNYASI Dergisi, Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği (ÜNAK)'nin resmi yayın organıdır. Bilgi Dünyası'nda, üniversite ve araştırma kütüphaneleri/bilgi merkezleri ağırlıklı olmak üzere, bilgi bilim, bilgi hizmetleri, bilgi ve belge yönetimine ilişkin sorunları inceleyen ve çözüm önerileri sunan Türkçe veya İngilizce özgün makalelere yer verilmektedir. Ayrıca alandaki çeşitli konularda kişisel görüşler, bilgi

merkezleri tanıtımı ve kitap eleştirileri, haberler ve mesleki toplantı duyuruları da içerik kapsamında okuyuculara sunulmaktadır. Bunun dışında Dergi Yayın Politikası çerçevesinde, amaca uygun, farklı disiplinlerden yazılarda yayınlanmaktadır. Dergi 2000 yılından bu yana hakemli bir dergi olarak yılda iki kez (Nisan ve Ekim) yayınlanmaktadır.

Derginin 2002 Ulrich's Periodicals Directory'de listelenmesi için başvurusu yapılmış, 2003 Ağustos ayında ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanına kabul edilmiş, aynı yılın Aralık ayında ise Library and Information Science Abstract'da (LISA) dizinlenmeye başlamıştır. Bunun yanı sıra, Dergi Index Copernicus, EBSCO Host gibi veri tabanlarında da yer almaktadır. Ayrıca Bilgi Dünyası açık erişimli bir dergi olarak yayımladığı makalelere DOAJ (Directory of Open Access Journals) ve E-Lis (E-Prints in Library and Information Science) açık arşivlerinden, Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği (ÜNAK) web sitelerinden de ulaşılabilir.

Bilgi Dünyası'nın Editöryal Sıkıntıları

Dergilere bilimsel nitelikte istenen sayıda yazı, gönderilmemesi, Türkiye'de sosyal bilimler alanında yayımlanan tüm süreli yayınların ortak sorunudur. Özellikle kütüphanecilik bilimi gibi daha dar bir alanda, araştırma makalelerini bulmak çok daha zor olmaktadır. Ancak bu büyük sorun bilişim, yayıncılık, iletişim, tıp bilişimi ve hukuk enformasyonu gibi konularda yazılan makaleleri de kabul edilerek çözülmeye çalışılmıştır. Ayrıca kütüphanecilik ve enformasyon alanında yapılan seminer ve toplantılar izlenerek, sunulan bildirilerin makale haline getirilmesi, yabancı ülkelerde alanımızda çalışan bilim insanlarıyla iyi iletişim ve işbirliği ile makale göndermeleri istenmektedir.

Bilgi Dünyası'nın amacı sadece yayın sayısını artırmak değil, gerçekten bilime katkı sağlayacak makalelerin yayınlanması hedeflenmektedir. Bunun yanı sıra çalışmanın konusunun derginin amaçları ve okuyucunun ilgi alanları ile uyumlu olması ve makalelerde verilen bilgilerin tam olarak gerçeği yansıtmalarına da dikkat edilmektedir. Buna karşın genellikle özensiz yazılmış, konuya ve alana herhangi bir katkı sağlamayan yazılar kabul edilmemektedir.

Yayın Politikası Faktörü

Şunu unutmamak gerekir ki; bir derginin varlığını sürdürebilmesi, araştırmacıların bilimsel yazılarını gönderme tercihlerini o dergiden yana kullanmaları ve okurların da bu yazılara göstereceği ilgiye bağlıdır. Editör Grubu bu ilgiyi çekebilmenin zorluğunu bilerek derginin belirlenmiş kurallar çerçevesinde bazı özellikleri olması gerektiğinin önemini farkındadır. Bu noktadan hareketle derginin başarılı olması ve bunun sürdürülmesinde:

- ◇ Derginin belirlenmiş amaçları doğrultusunda bir yayın politikası benimsenmesi,
- ◇ Bu politikaya uygun ve güvenilir bir hakem (danışman) listesi oluşturulması ve
- ◇ Dergiye özgün bir yazım geleneğinin yaratılması gibi önemli faktörler temel alınmaktadır.

Yayın politikamızda birincil amacımız, derginin saygınlık ve güvenilirliğini artırmak için tüm yazıları ciddiyetle, yazının önemini, orijinalliğini, açıklığını, dilini, düzgün yazımını, alana katkısını ve dergi koşullarına uygunluğunu göz önüne alarak okuyoruz; tarafsızlığı ve yansızlığı sağlamak açısından da her bir yazıyı üç hakeme gönderiyoruz.

Yayın politikamızdaki ikincil amaç ise, dergimizin okunurluk oranını artırma üzerine neler yapılabileceğimizdir. Bunun için Editör Grubu olarak özellikle güncel ve bilimsel kalitesi yüksek yazıları öncelikle seçmeye çalıştık, bütün editörler gibi. Ayrıca zaman zaman çok ilgi çekebilecek konularda, konunun uzmanı olarak bilinen araştırmacılardan yazı istemlerimizle, dergiyi zenginleştirme yolunu seçtik ve kişisel dostlukların önemsenmesiyle bunda da başarılı olduk.

Hakem Seçimi ve Nitelikli Hakem

Genellikle sosyal bilimlerdeki dergilerin diğer sorunları arasında yazıların konularına uygun yeterli sayıda ve/veya zamanda hakem bulunmaması ya da hakemlerden istenen zamanda geribildirim alınmamasıdır. Eğer çalışma alanındaki uzmanların sayısı yeterli ise hakem tayini de daha kolay olmaktadır. Ancak kütüphanecilik ve bilgi/belge bilim konularında, genellikle kimin hangi konuda çalıştığı ve ne yazdığı kolaylıkla tahmin edilebildiğinden bu sorunu çözmede zorluklarla karşılaşmaktadır. Zaman zaman çok seyrek de olsa yaşanan yazar-hakem etkileşmesini önleyebilmek amacıyla yazılar üç hakeme gönderilmekte, üçüncü hakem bazen alan dışından ancak konuyla ilgili bir uzman olabilmektedir.

Yaşanan sorunlardan biri de hakem raporlarının gecikerek gelmesi, devamlı yazışma, telefonlaşma, bazen de yalvarmaya varan iletişimle elde edilebilmesidir. Ne yazık ki araştırmacılar yoğun iş yüklerinin yanında, hakemlik yapmak için vakit ayırmak istememekte, hatta bazen daha başlangıçta değerlendiremeyeceklerini bildirmekte veya kısaca yazıya fazla incelemeden olumsuz biçimde yayınlanamaz cevabı vermektedirler.

Hâlbuki editörler, hem kendileri hem de okurları için en mükemmel hakemlik değerlendirmelerini elde etme sorumluluğunu taşırlar. Çünkü hakem raporları, editörlere karar vermeleri konusunda en önemli yol göstericidir. Bu yüzden özellikle Türkiye'de hakem seçimi, hakemlerle iletişim bir editörün en zorlandığı konudur. Nitekim bazı hakemlerin gerçekten en ufak detay olan virgüle kadar düzeltmelerine karşın bazılarının da bir saatte değerlendirip gönderdikleri görülmektedir. Bu gibi durumlarda dördüncü bir hakemin görüşü alınarak tüm raporların sonuçlarına göre yazı değerlendirilmektedir. Gerçekten hakemlerin mesleki bilgisinin ve bilimsel kalitesinin o derginin saygınlığı ve güvenilirliği ile doğrudan ilgili olduğu görülmektedir.

Hakemli dergilerin en belirgin özelliğinin, yayımlanmak istenen bilimsel bilginin tanımlanması ve aktarılması için kullanılan yöntemin gözden geçirilerek incelenmesi (peer-review process) olduğu söylenebilir. Yayımlanmak istenen yazılar editör ve onun belirlediği, konularında uzman hakemlerin ciddi bir değerlendirme sürecinden geçer.

Sonuçta herhangi bir metnin yayınlanmak üzere kabul veya ret edilmesine editör karar verir. Ancak bu kararı önerilerine güvendiği hakemlerin değerlendirmelerini dikkate alarak verir.

Bir bilimsel dergi editörünün temelde iki rolü olduğu söylenebilir. Bilimsel bilginin akışını denetim altına almak ve yeni araştırmacıların bilimsel çevrede tanınmasına olanak sağlamak. Bilgi Dünyası'nda hakem tayini Editör Grubun oy birliği/çokluğu ile yapılmakta ve hakemlik süreci "körleme yöntemi (double-blind system)" çerçevesinde elektronik ortamda gerçekleşmektedir. Hakeme isimsiz ve adresiz makale ve "makale değerlendirme formu" gönderilmektedir. Yani, incelenen makalenin "yazarı/yazarları" ve "hakemleri" birbirlerinin kim olduğunu bilmemekte, böylelikle tarafsız bir değerlendirme ortamı yaratılmaya çalışılmaktadır. Bu süreçte editör, yazar/yazarlar ve hakemler arasında bir aracı (gate-keeping) rolü üstlenmektedir. Gerçekten bir editörün saygınlığını ve güvenilirliğini artırmasında en önemli etkenin de, yazarların ve okurların hakem değerlendirmelerinin tarafsızlığına inandırılması olduğu söylenebilir.

Hakem "makale değerlendirme formu"ndaki soruları işaretlemekte ve metin hakkındaki görüşlerini yazmaktadır. Hakemlerden gelen bilgiler ışığında, hakemin ismi belirtilmeden makalelerin kabul ya da ret edildiği, düzeltmeler varsa bunların yapılması istemiyle yazarlara editör tarafından bir rapor gönderilmektedir. Düzeltilmiş olarak gelen metin eğer hakem tekrar görüp değerlendirmek istemişse, yeniden hakeme gönderilerek onayı istenmektedir. Düzeltilmiş ve onaylanmış metin son kez gözden geçirildikten sonra formatlandırılarak basıma gönderilmektedir.

Türkiye'de hakemlik kurumunun gelişmesinde Türk Tıp Dizin'i'nin büyük katkısı olmuştur. ULAKBİM tarafından dergilerin dizinlenen sayısı içinden seçilen makalelere ait hakem raporlarının istenmesi, dergi editörlerini de hakemler ve değerlendirme raporları konusunda titiz davranmaya zorlanmıştır. Böylelikle Türk Tıp Dizin Komitesi, nitelikli ve çağdaş hakemlik sürecinin yaygınlaşmasında önemli bir rol oynamıştır. Bunun yanı sıra bilim ve yayın etiği konusunda da ciddi adımların atıldığına şahit olmaktadır. Dergi editörü ve hakemler arasındaki saygı ve güven çok önemlidir.

Özellikle üzerinde durulması gereken bir diğer husus, yayınlanmak üzere gönderilen makalelerin kişiye özel olduğudur. Hakemler bu metnin bir kısmını ya da tamamını çoğaltmamalı, kopyalamamalı, yazarın izni olmadan ne hakem ne editör grubu o yazı hakkında başkalarıyla hiçbir bilgiyi paylaşmamalı ve gizliliğin korunması açısından güvence verilmelidir.

Hakemler gelen yazıların güçlü ve zayıf taraflarını bularak, hakemlik yaptığı derginin amacına uygun en nitelikli makalelerin yayımlanmasında yönlendirici kişiler oldukları asla unutmamalı ve tarafsız olmayı kendilerine ilke edinmelidir.

Bilimsel Yayınlarda Etik İlkeler ve Sorunlar

Bütün alanlar ve insanlar için çok önemli olan etik konusu, bilimsel yayınlar açısından da çok önemlidir. Yayımcılıktaki belli başlı etik dışı davranışlar "korsanlık, aşırma, yağmalama, hırsızlık (intihal-plagiarizm)", "sahtecilik, uydurma (fabrication)", "çarpıtma, saptırma veya aldatmaca (falsification)", "yayın tekrarı, çoklu yayın, duplikasyon (duplication)", "dilimleme, bölerek yayınlama, salamizasyon (salamization)", "yazarlık hakları", "tez aşırma", "kaynakların tarafı seçilmesi" ve "tarafı yayını" olarak sıralanabilir. Akademik saygı ve yayınların izlenmesi ile verilen cezaların yüksek olması nedeniyle gelişmiş ülkelerde bu tür davranışlara daha az rastlanırken, Türkiye'de daha fazla görülmektedir.

Bilgi Dünyası Editör Grubu, genellikle yazarın diğer eserlerine de dikkat etmeye gayret etmektedir. Nitekim konularında yetkin olan hakemlerimizin yanı sıra aynı mesleki alanda çalışmakta olan Editör Grubu üyeleri de bu tip yanlışları fark edebilmektedir. Şimdiye kadar iki vaka ile karşılaşmıştır. Birincisi, yazar başka bir dergide yayınlanmış bir makalesini dergimize de göndermişti. Hakemin yazıyı dikkatle okuması ve araştırması sayesinde daha önce yayınlandığı saptanmıştı. İkincisi ise, tezini makaleye dönüştüren bir yazarın, kendisine yardımcı olan tez danışmanının adını yazmayı unutmasıydı. Yine hakemin itirazı ile bu durum da çözümlendi. Her şeye rağmen editör grubun ve/veya hakemlerin gözünden kaçanlar da olabilmektedir. Bilgi Dünyası Editör Grubu da bütün metinleri çok dikkatli bir şekilde incelemeye çalışmaktadır. Ancak her geçen gün artan yayın sayısının getirdiği bu gibi sorunlarla ileri ülkelerin bile baş edemediği de bir gerçektir.

Yazın Sorunları (Yazım Hataları)

Bilimsel makalelerde yazı dili çok önemlidir. Dil bilgisi kurallarının doğru uygulanmasının yanı sıra, bilimsel dilin düzgün kullanılması ve yanıltıcı hatalara neden olmaması lazımdır. Bilgi Dünyası'nda da makalelerdeki yazım kuralları ve düzeni de çok önemsenmektedir. Örneğin makalenin giriş bölümünün çok kısa veya gereğinden uzun olması, yöntemin iyi açıklanmaması, sonuçların analizinin yetersiz, istatistiki çalışmaların zayıf olması, lüzumundan fazla tablo kullanılması, atıfların ve kaynakçanın kurallara uygun olmaması gibi durumlarda yazarlara görüşler iletilmektedir. Genellikle yazarın/yazarların ve hakemlerin işbirliğine yatkın, nazik ve yapıcı olması Editör Grubunun önerilerinin de dikkate alınmasını sağlamaktadır.

Sosyal bilimler alanındaki bilimsel dergilerde bazı nedenlerle (dikkatsizlik, umursamazlık, acele yazım gibi) oluşabilecek yayın hatalarının, bu yayından faydalanılarak yazılacak makalelerde zincirleme olumsuzluklar yaratabileceklerinden veya söz konusu yayının sonuçlarını kullanmaya yönelecek diğer araştırmacıları da yanlış yollara sürükleyebileceklerinden, makale metinlerinin dikkatle okunup düzeltilmesi, daha büyük hataların yapılmasını önleyebilmektir. Bu nedenle, bir

araştırmanın başlamasından sonuçlandırılmasına, araştırmanın makale biçimine dönüştürülmesinden, basım aşamasındaki son haline kadar çok sıkı bir denetimin olması gereklidir. Ancak yine de yazarları tarafından yeterince yazım açısından kontrol edilmemiş ve çok sayıda yazım hatası bulunan metinler kabul edilmemelidir. Çünkü editörlüğün önerdiği veya yaptığı düzeltmeler, yazarların özdenetimleri yoluyla kendilerinin yapacakları kadar başarılı olamaz. Örneğin, metindeki yazım hatası iyi niyetle editörler tarafından fark edilerek düzeltilse bile bu sırada istemeden de olsa cümlelerin yanlış anlaşılmasına neden olacak bir ifade haline getirilebilir.

Çağımızda toplumların refahı, onların bilgi ve teknoloji üretebilme yetkinlikleri ile doğru orantılı olarak artmaktadır. Dolayısıyla, ülkelerin bilim alanında yerlerinin belirlenmesi, akademik performanslarının da bu arada değerlendirilmiş olması, "uluslararası yayın etkinliklerini" ortaya çıkarmayı hedefleyen şu üç ölçütle belirlenmektedir:

- ◇ Uluslararası dergilerde yayınlanmış bulunan makale sayısı,
- ◇ Söz konusu makalelerin dizinlerde taranan bilimsel dergilerde yer almış olması,
- ◇ Söz konusu makalelere yapılan atıf sayısı.

Bu nedenlerle makalelerin bilimsellik ve orijinalitesinin yanı sıra etik kuralları da ciddiyetle uygulanmalı, denetimli bir editörlük ve hataları düzeltme, temiz bir baskı, tutturulması gereken mükemmel bir kalite derginin niteliğinin öğeleridir ve en küçük bir yazım hatası bile hoş görülmemelidir.

Sırasıyla yazım hatalarını şu başlıklar altında inceleyebiliriz:

Başlık Hataları

Yazar/ve veya yazarlar Bilgi Dünyası'na gönderdikleri metnin başlığı konusunda genellikle titiz davranmaktadır. Yine de zaman zaman yazının başlığından, alt başlıklarına kadar bazı yerlerde yazım hatalarına rastlanmakta ve bunlar yazara da iletilerek düzeltilmektedir.

Metindeki Sözcük Hataları

Yayınlarda gözden kaçan yazım yanlışları mutlaka görülür. Ancak Bilgi Dünyası Editör Grubu metinleri dikkatli bir şekilde okuyarak yazım hatalarını en aza indirmeye çalışmaktadır. Bilgi Dünyası'na gönderilen yazılarda, genellikle aynı terimin/sözcüğün farklı yazımları ile karşılaşmaktadır; örneğin aynı metin içinde "veri tabanı, veritabanı ya da veri tabanları", "koleksiyon, koleksiyon ya da derme", İngilizce olarak "online" ile birlikte Türkçe olarak "çevrimiçi" gibi farklı kullanımlar; "direkt" yerine "direk" gibi hatalı yazımlar görülebilmektedir.

Türkiye'de ne yazık ki "Kütüphanecilik ve Enformasyon Terimleri Yazım Kılavuzu" ve "Kütüphanecilik ve Enformasyon Alanında Kısaltmalar Sözlüğü" gibi denetimli araçların olmaması, Editör Grubunun işlerini güçleştirmektedir. "Bilgi Dünyası"nda kullanılan metinlerde Türk Dil Kurumu'nun web sitesinden "Yayım Kılavuzu" temel almaktadır.

Kısaltmalar ve Simgeler

Kütüphanecilik ve bilgi bilim alanındaki metinlerde simge niteliğinde karakterler fazla kullanılmamaktadır. En çok yüzde için "%" simgesi kullanılmakta, ancak ayrı dillerde farklı yazımları gerektirmektedir. Örneğin "%" simgesi Türkçe'de rakamın önüne (%5), İngilizce'de ise arkasına (5%) konulmaktadır. Yazımdaki böyle hatalar ve farklılıklar ise yazara sorulmadan düzeltilmektedir.

Kütüphanecilik ve bilgi bilim alanında çok sayıda kısaltma kullanılmaktadır. Bunlarla ilgili olarak varsa yerleşmiş yazım biçimleri tercih edilmekte, yeni kısaltmalar yaratıp okur açısından makalenin okunmasını zorlaştıracak yaklaşımlardan kaçınmaya özen gösterilmektedir. Mesleki terminolojide çok bilinen kısaltmalarda da metin içinde ilk kullanıldığı yerde, açık adı ve kısaltma yazılmakta, daha sonra kısaltma şekli verilmektedir.

Sık Görülen Hatalar

- ◇ Metinlerdeki cümle düşüklükleri en fazla rastlanılan durumdur. Bunu en aza indirmenin yolu, gönderilecek makaleyi ağır ağır ve sesli olarak okumak faydalı olacaktır.
- ◇ Özellikle istatistik verilerindeki sayılar veya ifadelerin metin içerisinde değişik yerlerde farklı biçimde verilmesi önlenmelidir. Örneğin aynı veri metinde "25", tabloda "30" şeklinde gösterilmemelidir.
- ◇ Büyük/küçük harf kullanımı sık görülen hatalardan biridir. Bu durumda Editör Grubu, yetkin bir araca dayandırmakta yarar olduğunu düşünerek, Türk Dil Kurumu'nun web sitesindeki "Yazım Kılavuzu" kullanılarak düzeltmeler yapılmaktadır.
- ◇ Noktalama işaretleri konusunda da yazarların oldukça dikkatsiz olduğu gözlenmektedir. Örneğin virgül ya hiç konulmamakta ya da fazla sayıda veya yanlış yerlerde kullanılmaktadır. Hâlbuki Türk Dil Kurumu web sitesinde ve "Yazım Kılavuzu"nun baş kısmında, noktalama işaretlerinin kullanımına ilişkin açıklamalar bulunmaktadır. Yazarların bu standartları göz önüne alarak makalelerini yazmaları gerekmektedir. Noktalama işaretlerinin yanlış kullanımının anlam değişiklikleri oluşturabileceği ve bu durumun özellikle bir bilimsel yayında kesinlikle olmaması gerektiği unutulmamalıdır.
- ◇ Makalede kullanılan kaynaklara ve verilen atıflara ait bilgilerin doğruluğu çok önemlidir ve atıf bilgilerindeki hatanın, belgeye dolayısıyla bilgiye ulaşımı engellediği akılda tutulmalıdır. Bunlar yazar, kitap/makale ve dergi adı, cilt, sayı ve sayfa numaraları, yıl, ay, yayınlayan kuruluş adı gibi bilgilerdir.
- ◇ Tablolar ve şekillerde ise bazen hata yapıldığı ya da farklı formatların tercih edildiği görülmektedir. Örneğin "Şekil 1" ya da "Tablo 1" denilmekte, ancak metin içinde gönderme yapılmamaktadır. Böyle durumlarda, yazarla irtibata geçerek şekil ya da tablonun metin içindeki kesin yerinin belirlenmesinde yarar vardır ve bu eklemeler editörün tahminiyle metine koyulmamalıdır. Bilgi Dünyası'nda, birçok dergide olduğu gibi, tablo adlarının üste, şekil adlarının ise alta konulması,

- şekillerin sırasının Arap rakamları, tablo sıralarının ise Romen rakamı ile yazılması tercih edilmektedir.
- ◇ Tablolardaki verilerin yanına “*” gibi simgeler konularak, onlara ilişkin tablo altında açıklamalar yapılacağı belirtilmişse de bazen bu açıklamalar unutulabilmektedir. Bu durumda muhakkak yazarla iletişime geçilerek tamamlanması sağlanmaktadır.
 - ◇ Tablolarda veriler, sayı, ondalık ve yüzde değerleri genellikle (toplama işlemine uygun biçimde) alt alta yazılmalıdır.

Makalelerde Öz Yazım Hataları

Makalenin ana metni dışındaki dikkat edilmesi gerekli bölümlerden biri “öz” dür. Öncelikle bilinmesi gereken özün, özet olmadığıdır. Öz, İngilizce’de “abstract”, özet ise “summary” sözcüğünün karşılığıdır. Akademik dergilerdeki öz, en fazla 250 kelimelik bir uzunluğa sahip olmalıdır. Özet ise daha uzun yazılabilir.

Türk bilimsel yayıncılığında öz çıkarmanın ne denli önemli olduğunun farkında olmayan araştırmacılara rastlanmaktadır. Birçok dergide özlerin, genelde öz çıkartma formatına uymadığı görülmektedir. Bu durumun bilim dünyası için tehlikesi şudur: Dünyada yaşanan büyük makale patlaması sonucunda öz, bir makalenin okunup okunmayacağına karar verilmesini sağlayan en önemli araç haline gelmiştir. Nitekim özlerden, yalnızca makalelerin bulunduğu dergilerde değil, elektronik veya basılı öz dizinlerinde ve veri tabanlarında yapılan literatür taramalarında da yararlanılmaktadır.

Öz Yazımı

Türkiye’de belirgin ve bağlayıcı bir öz yazım standardı mevcut olmamasına karşın, Türkiye’nin üyesi olduğu Uluslararası Standartlar Örgütü-ISO’nun (International Organization for Standardization) 214 sayılı standardı kullanılabilir. Öte yandan TÜBİTAK, iki kez, her ikisinin de mevcudu tükenmiş olan “Öz Çıkarma Kılavuzu” yayınlamıştır. Bunun dışında şu yayınlar da vardır:

- ◇ Şimşek, Gökçe; Alicura, Sibel ve Yılmaz, Orhan. (2008). *Biyomedikal dergilere gönderilen makalelerde bulunması gerekli standartlar: Biyomedikal yayınların yazımı ve değerlendirilmesi*. Ankara, Sanem Matbaacılık,
- ◇ Dener, Hasan Işın ve Yıldızeli, Aytaç. (2006). *Öz Yazma: Süreç ve İlkeleri*. (Orhan Yılmaz, Ed.). *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2006* içinde ss.37-48. Ankara, TÜBİTAK/ULAKBİM.
- ◇ Yıldızeli, Aytaç ve Dener, Hasan Işın. (2005). *Makalelerde Öz Hazırlama Üzerine*. (Orhan Yılmaz, Ed.). *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2005* içinde ss.170-199.. Ankara, TÜBİTAK/ULAKBİM.

Günümüze sosyal bilimlerdeki makalelerde de öz yazımında değişim görülmekte ve yapılandırılmış özlere (structured abstract) ya da bölümlenmiş özlere (divided abstract) * rastlanmaktadır. Henüz Bilgi Dünyası’nda bu tip öz verilmemekte ancak 2011 yılı itibarıyla yapılandırılmış özün kullanılması planlanmaktadır.

* Kullanılabilecek öz yazım modelleri, Hasan Işın Dener ve Aytaç Yıldızeli’ne ait iki bildiride, toplu bir halde ve karşılaştırmalı olarak anlatılmıştır.

Yapılandırılmış / bölümlenmiş öz;

- ◊ Amaç (aim, objective)
- ◊ Gereçler ve yöntem (materials and method, design)
- ◊ Bulgular (results, findings)
- ◊ Sonuç (conclusion)

biçiminde yapılandırılmıştır.

Öz ve Ana Metin Tutarsızlıkları

Yayınlanması için gönderilen makalelerde, zaman zaman öz ile ana metin arasında tutarsızlıklar olabilmektedir. Böyle özler hakemlerin ve Editör Grubunun değerlendirmeleri ile yazara/yazarlara geri bildirim gönderilerek gözden geçirilmektedir.

Bilgi Dünyası ve günümüzdeki birçok dergide özler, hem Türkçe hem de İngilizce olarak yayınlanmaktadır. Bu durumda, iki ayrı dilde verilen özlerin de birbirlerini tutmadığı izlenebilmektedir. Zaman zaman söz konusu tutarsızlıklar, "serbest çeviri" yaklaşımı ile açıklanabilecek farklılaşmanın çok ötesine geçebilmektedir.

Anahtar Sözcüklerin Verilmesi

Bilgi Dünyası'na gönderilen makalelerde, bibliyografik taramalar ve erişim açısından çok önem taşıyan ve bu nedenle verilmesi zorunlu olan anahtar sözcüklerin seçiminde de bazı sorunlar yaşanmaktadır. Anahtar sözcükler, bazen makalenin kapsamını tam yansıtamamakta, bazen de gereğinden fazla ayrıntıya inebilmektedir.

Bilgi Dünyası'nda LISA'ya uyumlu terimler kullanılmaktadır. Anahtar sözcük verilme aşamasında yazar veya yazarların kendilerine: "biz bu makaleyi bulabilmek için yayın taraması yapsaydık, hangi anahtar sözcükleri kullanırdık?" diye sormaları, anahtar sözcükleri belirlemede önemli bir düşünsel katkı oluşturabilir.

Kaynakların Yazımı ve Kaynakça Sorunu

Farklı dergilerde birbirlerinden farklı kaynak verme yöntemleri tercih edilebilir. Bu nedenle, hemen bütün bilimsel dergilerin her sayısında veya belli sayılarında tekrarlanan notlarıyla, kaynakların nasıl verilmesinin istendiği, yazarlara açıklanmaktadır. Sosyal ve beşeri bilimler ile dil ve edebiyat alanındaki dergilerde kaynakların genellikle Amerikan Psikoloji Derneği (American Psychological Association-APA) ve Modern Dil Derneği (Modern Language Association-MLA)'nin standartlarına uygun olarak verilmesi istenmektedir. Serap Kurbanoglu tarafından yazılan "Kaynak Gösterme El Kitabı", bu iki sistemi karşılaştırmalı olarak açıklayan, metin içi atıflar, dipnotlar ve kaynakça örnekleri ile Türk yazarlara kolaylık sağlayan bir rehber niteliğindedir.

Bilgi Dünyası'nda makaleler yayına hazırlanırken atıfların verilisinde ve kaynakçanın hazırlanmasında "Kaynak Gösterme El Kitabı" yanında her bir sayının sonunda bulunan "Kaynakça Oluşturma Örnekleri"nden yararlanılabilir. Yine de makalelerin kaynakçaları Editör Grup tarafından gerektiğinde tek tek kaynağa ulaşılarak ya da veri tabanlarından taranarak bibliyografik verileri açısından denetlenmektedir. Böylece yayın öncesi

hatalı kaynaklara ait bilgiler düzeltilmekte, daha sonra okurların doğru bilgilere ulaşımı sağlanmaktadır. Ancak elbette ki önemli olan, yazar veya yazarların, kaynakça düzeninde dergi kuralların uymak bakımından titizlik göstermeleridir.

Unutulmamalıdır ki, bilimsel yayın göstergelerinin üst sıralarında yer alan ülkelerin bilimsel dergilerinde, kaynakçanın verilmiş biçimine uyulmaması veya yazının öngörüldüğü biçimde düzenlenmemiş olması geri gönderme nedenlerinden saymaktadır.

Örgütlenme Sorunları

Ülkemizdeki dergilerin ilerlemesinin önündeki en büyük engelin örgütlenme sorunları olduğunu söylenebilir. Özellikle sivil toplum kuruluşlarının yayınladığı dergilerdeki editörlük görevi genellikle gönüllülük esasına göre yürütülmektedir. Bu durumdaki dergilerde en büyük sorun, yeterli gönüllü çalışabilecek kişilerin olmaması ve/veya az kişiyle yürütülen yayıncılık işlemlerinin daha çok emek ve zaman gerektirmesidir. Ayrıca yayın seçimi ve/veya değerlendirme sürecinde dernek yönetimlerinin baskısı ya da dernek görüşünün ağırlığının hissettirilmesi gözlenebilmektedir.

Üniversitelerin dergilerinde ise, editörlerin derginin sahibi olarak Rektörün veya Dekanın müdahaleleri ya da baskılarına karşı direnebilmesi gereklidir.

Bilgi Dünyası Editör Grubu da gönüllülük esasına göre bir takım anlayışı ile işbirliği içinde, uyumlu ve gayretli biçimde çalışması yanında olası örgütlenme sorunlarının olmaması, yeniliklere açık olunması derginin kalitesinin artmasına yardım etmektedir

Finansman Sorunları

Tüm dünyadaki ve Türkiye'deki dergi yayıncılığında olduğu gibi, Bilgi Dünyası'nda da bazı mali sorunlar bulunmaktadır. Özellikle yayının üretimindeki kâğıt ve basım masraflarının çok artması, postalama gibi ek giderler Bilgi Dünyası bütçesini zorlamaktadır. Bunun yanı sıra postalamadaki gecikmeler ve kaybolmalar (kargo ile bile olsa) dergi sayılarını hızlı dağıtımını olumsuz yönde etkilemektedir. Tüm bu masrafların altından elektronik yayıncılık ile kurtulmak mümkündür ve Bilgi Dünyası'nda e-dergi hedefine göre planlamalar yapılmaya başlanmıştır.

Reklamlar, dergilerin yayını sürdürülebilmek için önemli bir mali kaynak niteliği taşımaktadır. Ancak bilgi belge hizmeti sunan sektördeki firmalar genellikle toplantı ve seminerleri parasal olarak desteklemeyi yeğlemektedirler. ÜNAK Yönetimi ise, Bilgi Dünyası'nın konusu ve amacına uygun olmayan reklamları yayınlamayı tercih etmediği için, ne yazık ki çok fazla reklam geliri alamamaktadır. Nitekim az sayıdaki reklam, yayınlanan sayının sadece arka sayfasına veya arka kapağa yerleştirilmekte, sayının ön kapak ya da sayfalarına veya metin arasına koyulmamaktadır.

Sonsöz

Batı ülkelerinde yayımlanan bilimsel dergilere gönderilen yazılarda ülkemizdeki örneklerde olduğu gibi özensizliklere aynı oranda rastlanmamaktadır. Çünkü yabancı dergilerin özensizliğe karşı daha kesin ve tavizsiz tutumları vardır. Öte yandan, söz konusu hatalara bütüncül olarak baktığımızda, onların hemen hepsinin kolayca ortadan kaldırılabilecek türde olduklarını görülmektedir.

Ek: Bilgi Dünyası Özgün Makale Yayın Süreci

Bilgi Dünyası'nın hakemli makaleler bölümünde yayımlanmak üzere gelen yazılar şu aşamalardan geçmektedir:

I. Makalenin gelişi

Kabul Editör kontrolü/ Hakemleri atama

Ret Yazara/Yazarlara bildirme

II. Değerlendirme

Hakemlerin görüşleri:

- Yayınlanabilir.
- Düzeltilip yayınlanabilir.
- Düzeltilmiş metin tekrar incelenmeli.
- Yayınlanamaz.

III. Editör Raporu

Yazara/Yazarlara gönderme

IV. Düzeltme/Kontrol

Düzeltilen metnin/kaynakların kontrolü

Gerekirse yeniden hakem süreci

Son yazım kontrolü

V. Basım (Matbaa)

Baskı hatalarını düzeltme

Hakemli bölüm dışında yer alan görüş ve tanıtım niteliğindeki yazılar ise Editör Grubu tarafından değerlendirilmekte ve gözden geçirilerek önerilen düzeltmeler yazarın/ yazarların onayına sunulularak yayınlanmaktadır.

Editör Grubu**Baş Editör****Aytaç YILDIZELİ**

ÜNAK Yönetim Kurulu Başkanı
aytac@unak.org.tr

Editör**Yrd.Doç. Dr. Hatice Kübra BAŞIŞOĞLU**

Muğla Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik
Programı
hkubra@mu.edu.tr

Yardımcı Editör**Nevzat ÖZEL**

Ankara Üniversitesi
Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
nozel@humanity.ankara.edu.tr

Tolga ÇAKMAK

Hacettepe Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
tcakmak@hacettepe.edu.tr

Editör Yardımcısı**Muharrem YILMAZ**

Oslo University College
Faculty of Journalism, Library and
Information Science
yilmaz.muharrem@gmail.com

Neslihan ER

Ankara Üniversitesi
Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
er.nslhn@gmail.com

Gülçin ÖZBAL

Hacettepe Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
ozbal.gulcin@gmail.com

İletişim Sorumlusu**Tolga ÇAKMAK**

Hacettepe Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
tcakmak@hacettepe.edu.tr

Web Sorumlusu**Nevzat ÖZEL**

Ankara Üniversitesi
Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
nozel@humanity.ankara.edu.tr

Teknoloji Sorumlusu

Hüseyin Körpeoğlu
Hacettepe Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
huseyinkorpeoglu@gmail.com

Kaynakça

- Akan, H. (2008). Bilimsel yayınlarda (Bias) taraf tutma. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2008* içinde (ss. 89-95). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Akbulut, H. (2006). TÜBİTAK Türk Tıp Dizin kuralları. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2006* içinde (ss. 81-84). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Arda, B. (2003). Bilimsel bilgi üretiminde yayın etiği. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2003* içinde (ss. 29-36). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Ataç, A. (2005). Süreli yayıncılıkta editör ve yayıncı katkısı. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2005* içinde (ss. 88-98). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Atmaca, N. S. (2004). Tıbbi yazım dili olarak Türkçe'nin kullanımı. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2004* içinde (ss. 99-104). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Atmaca, N. S. (2004). Türk tıp dilinde yapılan yanlışlar. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2004* içinde (ss. 219-226). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Baskan, S. (2007). Akademik yükseltmeler ve süreli yayınlarımız. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2007* içinde (s. 75). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Başar, T. (2008). Akademik yayıncılıktan elektronik ortama geçiş. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2008* içinde (ss. 27-30). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Beksaç, M. S. (2003). Yayın etiği ve yayınlanan makale. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2003* içinde (ss. 29-36). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Bostancı, K. ve Yüksel, M. (2005). Araştırma nasıl yapılır, makale nasıl yazılır?. *Türk Göğüs Kalp Damar Cerrahisi Dergisi*, 13(3), 298-302.
- Cremmins, E. T. (1982). *The art of abstracting*. Philadelphia: ISI Press.
- Dener, H. I., ve Yıldızeli, A. (2006). Öz yazımı ve kaynak yazımı. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2006* içinde (ss. 37-48). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Gökçora, İ. H. (2004). Türk sağlık bilimlerinde yayın niteliğinin yükseltilmesi 'Bilim Politikaları' . O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2004* içinde (ss. 53-82). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Gülekon, A. (2006). Yayın kurulları ve işlevleri. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2006* içinde (ss. 55-57). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Güngör, Ç. (2006). Danışmanlık süreci. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2006* içinde (ss. 59-65). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Kansu, E. (2008). Bilimsel yayınlarda etik ilkeler. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2008* içinde (ss. 21-26). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Kutsal, Y. G. (2003). Editörün gözüyle danışmanlık. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2003* içinde (ss. 13-27). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Kutsal, Y. G. (2004). Editör sorumluluğu. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2004* içinde (ss. 135-142). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Kutsal, Y. G. (2005). Ulusal süreli yayınlara eleştirel bir bakış. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2005* içinde (ss. 339-345). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.

- May, H. (2003). Yayıncının süreli yayına katkısı. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2003* içinde (ss. 13-27). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Özkara, Ç. (2005). Süreli yayınlarda nitelik yükseltilmesi: Yazarlara düşen sorumluluk. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2005* içinde (ss. 83-87). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Özmen, M. M. (2008). Dergiler için kalite ölçütleri. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2008* içinde (ss. 101-105). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Öztürk, M. O. (2004). Bilimsel yayınlarda dil. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2004* içinde (ss. 89-98). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Pinto, M. ve Lancaster, F. W. (1999). Abstracts and abstracting in knowledge discovery. *Library Trends*, 48(1), 234-248.
- Rowley, J. (1992). *Bilginin düzenlenmesi: Bilgi erişime giriş*. S. Karakaş, H. Ünal-Can, A. Yıldızeli ve B. Kayıran (Çev.). Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Sander, S. (2004). Sağlık Bilimleri süreli yayınlarında dil sorunu. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2004* içinde (ss. 83-88). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Taşkın, Z. ve Çakmak, T. (2010). Başlangıcından bugüne Bilgi Dünyası dergisinin bibliyometrik profili. *Bilgi Dünyası*, 11(2), 332-348.
- Tıpta Bilimsel Yazım, Editörlük ve Denetleme 18 Kasım 1994 Ankara*. (1996). Ankara: TÜBİTAK-Sağlık Bilimleri Araştırma Grubu.
- Yıldızeli, A. (2003). Yayınların standardizasyonu. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2003* içinde (ss. 41-46). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Yıldızeli, A. (2004). Türk Tıp Dizini'ne giren dergilerdeki yazım sorunları O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2004* içinde (ss. 29-40). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Yıldızeli, A. (2007). Küreselleşme sürecinde açık erişim. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2007* içinde (ss. 45-52). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Yıldızeli, A. ve Bahşişoğlu, H. K. (2008). Bilimsel iletişimde editörün rolü. A. Yıldızeli ve H. K. Bahşişoğlu (Yay. Haz.), *ÜNAK'06 Bilimsel İletişim ve Bilgi Yönetimi Sempozyumu 12-14 Eylül 2006: Bildiriler* içinde (ss. 249-261). Ankara: ÜNAK.
- Yıldızeli, A. ve Dener, H. I. (2005). Makalelerde öz hazırlama üzerine. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2005* içinde (ss. 170-199). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Yılmaz, O. (2004). Bilimsel süreli yayınıımız ve Türk Tıp Dizini. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2004* içinde (ss. 11-28). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Yılmaz, O. ve Yıldızeli, A. (2008). Türk Tıp Dizini tarihçesi. O. Yılmaz (Yay. Haz.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2008* içinde (ss. 39-50). Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.